

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Л. Шаран

_____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
У ВНЗ (БАНДУРА)»**

Галузь знань 01 Освіта
Шифр Назва

Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Шифр Назва

Статус дисципліни нормативна

Інститут музичного мистецтва

Кафедра народних музичних інструментів та вокалу

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Кредити ЕКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття				
Денна	1	1	150/5	48	16	-	-	32	102	-	+	-
		2	90/3	24	12	-	-	12	66	-	-	+
		3	90/3	-	-	-	-	-	90	+	-	-
Заочна	1	1	150/5	16	10	-	-	6	134	-	+	-
		2	90/3	12	6	-	-	6	78	-	-	+
		3	90/3	-	-	-	-	-	90	+	-	-

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробники:

_____ О.Ю. Бобечко, кандидат мистецтвознавства, доцент

Схвалено на засіданні кафедри народних музичних інструментів та вокалу

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ К. К. Сятецький

Схвалено на засіданні науково-методичної ради інституту.

Протокол № _____ від _____ 2016р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № _____ від _____ 2016 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: ознайомлення студента з комплексом науково-обґрунтованих методів і способів результативного навчання гри на бандурі і успішного застосування набутих знань в майбутній педагогічній діяльності.

Предмет:

«Методика викладання музичних дисциплін у ВНЗ (бандура)» в системі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» спрямований на творче засвоєння комплексу наукових знань з музичної психології, історії та теорії музики, методики володінням бандурою та навичками педагогічної практики. Дана навчальна дисципліна – це наука, яка розкриває зміст, принципи, засоби і прийоми навчання гри на бандурі, вивчає закономірності музично-виконавського розвитку та засоби керування ними на різних етапах навчання, а також розвиває музично-виконавське мислення, пов'язане з усвідомленням засобів музичної виразності на бандурі та методів їх виконавського втілення.

Предмет вивчення навчальної дисципліни – теоретичні знання і практичні навички, дослідження та вивчення загальних закономірностей та індивідуальних особливостей процесу навчання гри на бандурі, які необхідні для навчально-виховної та творчої діяльності педагога-музиканта

Завдання:

- вдосконалення знань і вмінь магістрів з історико-теоретичних і методичних аспектів бандурного виконавства;
- оволодіння певною системою музично-педагогічних поглядів та наукових принципів в контексті проблематики індивідуальної роботи зі студентом;
- вивчення історичних аспектів становлення, розвитку та вивчення бандурного мистецтва України;
- організація самостійної роботи студента над вдосконаленням власної виконавської майстерності;
- підготовка до виконання музично-просвітницьких функцій (виступи з методичними доповідями, вивчення та популяризація нової літератури з педагогіки, методики та психології, проведення зі студентами концертів-лекцій, тощо).

Заплановані результати навчання:

- теоретично обґрунтувати проблемні питання методичних, історико-теоретичних, а також музично-просвітницьких аспектів становлення та розвитку бандурного мистецтва;
- теоретично обґрунтувати питання методики викладання гри на бандурі, музичних здібностей студента та їх розвитку, проведення уроку та організації самостійних занять, роботи над музичним твором й педагогічним репертуаром (особливості музичних стилів та жанрів, композиторська творчість), вміти визначити головні постулати, що визначають концепцію музичного твору;
- самостійно здійснити перекладення для бандури (ансамблю малих форм або капели бандуристів) нескладних музичних творів (інструментальні та вокально-інструментальні композиції). Ілюструвати за допомогою бандури окремі музичні зразки аналізованого та опрацьованого музичного твору.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців:

Вивчається паралельно з «Спеціалізацією (бандура)», з підготовкою магістерського дослідження, перед курсовою роботою з «Методики викладання музичних дисциплін у ВНЗ (за профілем)».

Зміст дисципліни:

Полягає у розкритті суті навчальної дисципліни, принципів, засобів і прийомів навчання гри на бандурі, вивчення закономірностей музично-виконавського розвитку та засобів керування ними на різних етапах навчання, а також розвитку музично-виконавського мислення, пов'язаного з усвідомленням засобів музичної виразності на бандурі та методів їх виконавського втілення.

Основні завдання та зміст курсу методики викладання гри на бандурі:

- музично-виконавські здібності та методи їх розвитку в процесі навчання;
- методика проведення уроку, організація самостійної роботи студентів;

- робота над розвитком технічної майстерності бандуриста, проблема виконавської культури;
- процес вивчення і художнє виконання музичного твору;
- планування педагогічної роботи, шляхи та методи підвищення кваліфікації магістрів, творчий розвиток студента-бандуриста;
- передумови виникнення та формування кобзарства, походження кобзи-бандури;
- кобзарські традиції та розвиток бандурного мистецтва в Галичині ХХ ст.;
- фемінізація бандурного мистецтва;
- кобзарські школи в Україні;
- бандурне мистецтво українського зарубіжжя;
- ансамблевий вид виконавства на бандурі, історія та сучасність;
- конкурсно-фестивальний рух бандуристів;
- виконавський репертуар бандуристів;
- наукові дослідження та вивчення бандурного мистецтва.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин							
	Денна форма навч.				Заочна форма навч.			
	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні (семін.) заняття	СРС	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні (семін.) заняття	СРС
I семестр								
Тема 1. Музично-виконавські здібності та методи їх розвитку в процесі навчання.	2	-	4	12	1	-	1	16
Тема 2. Методика проведення уроку, організація самостійної роботи студентів.	2	-	4	15	2	-		17
Тема 3. Робота над розвитком технічної майстерності бандуриста, проблема виконавської культури.	2	-	4	12	1	-	1	16
Тема 4. Процес вивчення і художнє виконання музичного твору.	2	-	4	12	1	-	1	17
Тема 5. Планування педагогічної роботи, шляхи та методи підвищення кваліфікації магістрів, творчий розвиток студента-бандуриста.	2	-	4	15	2	-	1	17
Тема 6. Передумови виникнення та формування кобзарства, походження кобзи-бандури.	2	-	4	12	1	-	1	17
Тема 7. Кобзарські традиції та розвиток бандурного мистецтва в Галичині ХХ ст.	2	-	4	12	1	-	1	17
Тема 8. Фемінізація бандурного мистецтва.	2	-	4	12	1	-		17
Разом за I семестр	16	-	32	102	10	-	6	134
II семестр								
Тема 9. Кобзарські школи в Україні.	2	-	2	11	1	-	1	13
Тема 10. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя.	2	-	2	11	1	-	1	13

Тема 11 . Ансамблевий вид виконавства на бандурі, історія та сучасність.	2	-	2	11	1	-	1	13
Тема 12. Конкурсно-фестивальний рух бандуристів.	2	-	2	11	1	-	1	13
Тема 13. Виконавський репертуар бандуристів.	2	-	2	11	1	-	1	13
Тема 14. Наукові дослідження та вивчення бандурного мистецтва.	2	-	2	11	1	-	1	13
Разом за II семестр	12	-	12	66	6	-	6	78

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу для студентів денної форми навчання

I семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Музично-виконавські здібності та методи їх розвитку в процесі навчання:</p> <p>Характеристика музичних здібностей студента: музичний слух, музичний ритм, музична пам'ять. Музикальність (реагування на музичний матеріал, здатність до співпереживання), емоційність (активність у сприйнятті та відтворенні музичного матеріалу, вміння визначати характер музики). Значення активних занять музикою для формування особистості. Вплив музики на розвиток емоційних та творчих нахилів. Виховання музичного мислення, розвиток самостійності в академічній роботі [4; 20; 34; 42; 45].</p>	2
2	<p>Методика проведення уроку, організація самостійної роботи студентів:</p> <p>Види уроків (тематичний, показовий, зі змішаними завданнями). Особливості індивідуального уроку (необхідність контакту, врахування фізичного стану студента, стимулювання інтересу). Підготовка уроку (планування завдань та імпровізаційність уроку, вивчення репертуару учня). Порядок подачі матеріалу на уроці (доцільність певного чергування творів на уроці, розподіл матеріалу таким чином, щоб найскладніший захоплював час активної уваги студента). Метод узагальнення – основна форма роботи (зосередження на першорядних завданнях, вимогливість та доброзичливість).</p> <p>Робота на уроці – зразок для самостійної праці студента. Контроль за якістю самостійної роботи в процесі уроку. Необхідність самостійного стимулювання інтересу до занять [4; 30; 34; 37; 45; 62].</p>	2
3	<p>Робота над розвитком технічної майстерності бандуриста, проблема виконавської культури:</p> <p>Технічні вимоги до виконавців на бандурі. Вплив технічної майстерності на художню уяву, яскравість і змістовність виконавських концепцій. Принцип посадки і постановки рук. Музичний талант, музичні здібності – рушійні сили розвитку техніки. Послідовність в практичній роботі над технічним мінімумом: гама, подвійні ноти, обернення 3-х та 4-х звучних акордів, арпеджіо мале й велике, домінантсептакорд, хроматична гама.</p> <p>Значення легкого руху кисті при грі інтервалів та акордів. Акустичний рівень виконання хроматичної гами на бандурі – мірило майстерного володіння щипком різними пальцями. Динамічна палітра, філірування звуку, оволодіння всіма його можливостями. Темп і відчуття енергії руху гами, етюд.</p> <p>Властивості звуку: сила, об'ємність, тривалість, однорідність, тембр. Різноманітні звукові фарби. Неоднорідна пружність струни. Звук і рух – невід'ємні складові. Способи звуковидобування на бандурі. Майстерність</p>	2

	володіння звуком. Характер і тривалість звуку. Поєднання інтелектуальної та емоційної складових у педагогічній та виконавській практиці [3; 4; 37; 38; 52].	
4	Процес вивчення і художнє виконання музичного твору: Ознайомлення з музичним твором. Короткі відомості про композитора, жанр, характер та стиль означеного твору. Розбір твору: визначення образно-сміслового навантаження твору; усвідомлення виконавських виразових засобів для втілення змісту музичного твору. Робота по частинах. Визначення проблемних моментів при виконання твору в цілому. Підготовка до виконання на естраді: перше виконання перед друзями, створення атмосфери концертного виступу; репетиції в різних умовах; пробудження почуття «спілкування із слухачем»; концертний виступ – поштовх до подальшої роботи та підсумок зробленого [4; 17; 37; 49; 50].	2
5	Планування педагогічної роботи, шляхи та методи підвищення кваліфікації магістрів, творчий розвиток студента-бандуриста: Планування роботи зі студентом: складання перспективних та поточних планів; ведення документації; включення в план творів українських композиторів, зарубіжних композиторів-класиків, сучасних композиторів; включення в план творів різноманітних за змістом, формою, стилем, жанром; включення в план творів, що сприяють виявленню сильних сторін індивідуальності студента та творів, що допомагають розвинути його слабкі сторони; складання індивідуального плану з врахуванням послідовного розвитку загально-музичних та технічних здібностей учня. Шляхи та методи підвищення кваліфікації: систематичне вдосконалення виконавських можливостей; вивчення нових методів роботи; проведення відкритих уроків; написання методичних розробок; розширення світогляду й поглиблення знань з суміжних галузей мистецтва. Творчий розвиток студента-бандуриста включає: навички читання нот з аркуша; підбір мелодії на слух; транспонування; імпровізацію; елементарну композицію (аранжування та перекладання творів світової класики, створення власних композицій, тощо) [4; 11; 12; 31; 34].	2
6	Передумови виникнення та формування кобзарства, походження кобзи-бандури: Витоки кобзарства. Походження інструмента. Автентичний репертуар (українські думи, псалми, канти, їх творці і виконавці XV ст.) Формування народно-побутового і придворно-аристократичного напрямків кобзарського мистецтва періоду XVII – початку XVIII ст., економічне і політичне безправ'я, переслідування владою кобзарів (протягом XIX ст.). Трансформація феномену кобзарства протягом XVII-XIX ст. Традиції кобзарства. Вивчення мистецтва кобзарів та лірників українською інтелігенцією (П. Куліш, М. Маркевич, Г. Базилевич, М. Лисенко, Т. Шевченко, Леся Українка, Ф. Колесса та ін.). Кобзарське мистецтво на зламі XIX-XX ст. [19; 21; 24; 27; 40; 41; 32].	2

7	<p>Кобзарські традиції та розвиток бандурного мистецтва в Галичині ХХ ст.:</p> <p>Популяризація кобзарського мистецтва Галичини першої половини ХХ ст. (Г. Хоткевич, Ю. Сінгалевич, К. Місевич, Д. Гонта, Д. Щербина, Г. Білогуб-Вернигір та ін.). З'їзд галицьких бандуристів (1943). Суспільні та культурні фактори виникнення в Галичині капел бандуристів. Відродження в регіоні традиційного мистецтва кобзарів у другій половині ХХ ст.</p> <p>В. Герасименко – засновник львівської академічної бандурної школи, винахідник та конструктор унікальної моделі бандури «Львів'янка»), автор репертуарних збірників.</p> <p>Львівська школа бандурного виконавства: початок професійного навчання гри на бандурі у Львові; відкриття класів бандури в навчальних закладах (музична школа, училище, консерваторія, музично-педагогічний факультет); використання принципів Львівської школи гри на бандурі. Найяскравіші представники школи (Г. Менкуш, Л. Посікіра, О. Герасименко, В. Дугчак, Т. Лазуркевич, О. Созанський та ін.) [10; 18; 25; 21; 36].</p>	2
8	<p>Фемінізація бандурного мистецтва:</p> <p>Актуалізація гендерних питань в Україні (кінець ХІХ – ХХ столття). Гендерні стереотипи в кобзарському мистецтві та роль традиції. Перші жінки-бандуристки України (О. Левадна, Л. Барвінок, Г. Білогуб-Вернигір, Є. Леміш, М. Гребенюк-Дарманчук та ін.). Репертуар жінок-виконавиць. Малі форми в бандурному виконавстві (виникнення тріо бандуристок). Сучасні відомі бандуристки (Г. Менкуш, Л. Посікіра, В. Дугчак, О. Герасименко, Г. Топоровська, Л. Дедюх та ін.) та їх мистецька діяльність (виконавство, композиторська творчість, педагогічна діяльність) [1; 2; 16; 43; 48].</p>	2
Разом I семестр		16

II семестр

1	<p>Кобзарські школи в Україні:</p> <p>Гене́за становлення та розвитку професійних кобзарських шкіл. Ретроспективний розгляд освітянських закладів в кобзарському мистецтві. Музичні цехи, братства, січові співацькі школи. Глухівська школа співу та інструментальної гри. Кобзарська освіта – традиційні народні методики навчання гри на інструменті. Організація учбового матеріалу. Академізація бандурного мистецтва початку ХХ ст. (Гнат Хоткевич). Створення професійної бандурної освіти впродовж ХХ ст. [5; 25; 27; 32; 36; 54].</p>	2
2	<p>Бандурне мистецтво українського зарубіжжя:</p> <p>Специфіка побутування бандури поза межами України. Еміграційні хвилі. Феномен розвитку національної кобзарської традиції в іноетнічному середовищі. Бандурне мистецтво діаспори ХХ – початку ХХІ ст.. Збереження національної бандурної традиції (сольної та ансамблевої) митцями-емігрантами. Виконавські досягнення (сольні та ансамблеві) бандуристів українського зарубіжжя. Творча діяльність (виконавська, педагогічна, композиторська, просвітницька) провідних митців-бандуристів діаспори в контексті утвердження та розвитку бандурного мистецтва України. Зарубіжні періодичні видання (журнал «Бандура») [2; 14; 15; 23; 54].</p>	2
3	<p>Ансамблевий вид виконавства на бандурі, історія та сучасність:</p> <p>Гнат Хоткевич – основоположник нового – ансамблевого напрямку виконавства у бандурному мистецтві початку ХХ ст.. Проблемні питання ансамблевого виконавства: уніфікація інструментарію, вибір найоптимальнішого способу гри, формування репертуару, заміна «усної» традиції «письмовою», створення професійної концертно-академічної школи кобзарського мистецтва. Створення Першої капели бандуристів (В. Ємець).</p>	2

	<p>Налагодження серійного (фабричного) випуску бандур. Вдосконалення системи музичної освіти бандуристів. Активізація створення різноманітних за складом ансамблів бандуристів (тріо, квартети, капели, ансамблі, а також оркестри українських народних інструментів за участю бандури). Провідні вітчизняні колективи бандуристів (Національна заслужена капела бандуристів України ім. Г. І. Майбороди та ін.), їх керівники та репертуар. Ансамблевий вид музикування в діаспорі (капела бандуристів ім. Т. Шевченка (Детройт, США) та ін.) [15; 29; 43; 46; 51].</p>	
4	<p>Конкурсно-фестивальний рух бандуристів: Конкурсні змагання як одна з важливих форм функціонування академічного напрямку в мистецтві бандуристів кінця ХХ – початку ХХІ ст. та їх роль в розвитку народно-інструментального виконавства. Витоки конкурсно-фестивального руху, провідні сучасні мистецькі змагання бандуристів-солістів та ансамблів бандуристів (малі та великі форми) (Всеукраїнський конкурс молодих виконавців на бандурі ім. В. Кабачка (м. Полтава), Національний конкурс бандуристів ім. Г. Китастого (м. Київ), Міжнародний конкурс ім. Г. Хоткевича (Київ-Харків) та ін.), а також нова форма змагань пов'язана із використанням сучасних інтернет-технологій (інтернет конкурс-рейтинг «Сучасне бандурне мистецтво» (від 2011 року). Їх роль в утвердженні та популяризації бандурного мистецтва та вплив на реалізацію творчих здібностей молодих виконавців (на різних етапах навчання та професійного виконання), відкриття нових імен, сучасних виконавських тенденцій та форм виразності, а також на активізацію та пропагування творчості вітчизняних композиторів для бандури [15; 22; 28; 56; 57].</p>	2
5	<p>Виконавський репертуар бандуристів: Становлення й еволюція сольного та ансамблевого бандурного репертуару в Україні та за рубежом (від витоків до сьогодення). Традиційний репертуар бандури (канти, псалми, думи, народні пісні), як інструмента фольклорної традиції (акомпануючий вокалу інструмент). Репертуар бандури (різножанрові оригінальні композиції, переклади творів світової та української класики, вокально-інструментальні твори), як академічного інструмента в результаті вдосконалення конструкції бандури, процесів академізації народно-інструментального виконавства, розвитку нових форм концертної практики, професіоналізації фахової музичної освіти, тощо. Вплив історичних подій, що відбувалися на теренах України, фемінізації та академізації бандурного мистецтва на тематику творів та формування жанрової палітри виконавського репертуару кобзарів-бандуристів. Створення репертуарних збірників. Основні складові частини навчального і концертного репертуару: оригінальна музика написана для бандури (авторські твори) та транскрипції [7; 8; 9; 13; 17; 26; 33; 39; 55].</p>	2
6	<p>Наукові дослідження та вивчення бандурного мистецтва: Основні етапи досліджень розвитку мистецтва бандуристів. Активізація на межі ХХ – ХХІ ст. інтересу науковців, зокрема музикознавців, теоретиків і практиків бандурного мистецтва до вивчення та осмислення виконавства на бандурі як історично-культурного надбання. Монографічні та дисертаційні дослідження, наукові розвідки в царині кобзарського мистецтва України та діаспори (друга половина ХІХ ХХ ст. – початок ХХІ ст.). Науковий погляд на соціальний, виконавський та репертуарний аспекти мистецтва кобзарів-бандуристів. Аналіз широкого спектру функціонування бандурного мистецтва та</p>	2

	його осмислення в ряді наукових досліджень, історично-мистецтвознавчій та довідниковій літературі [1; 13; 31; 33; 35].	
	Разом за II семестр:	12

Зміст лекційного курсу для студентів заочної форми навчання
I семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Музично-виконавські здібності та методи їх розвитку в процесі навчання:</p> <p>Характеристика музичних здібностей студента: музичний слух, музичний ритм, музична пам'ять. Музикальність (реагування на музичний матеріал, здатність до співпереживання), емоційність (активність у сприйнятті та відтворенні музичного матеріалу, вміння визначати характер музики). Значення активних занять музикою для формування особистості. Вплив музики на розвиток емоційних та творчих нахилів. Виховання музичного мислення, розвиток самостійності в академічній роботі [4; 20; 34; 42; 45].</p>	1
2	<p>Методика проведення уроку, організація самостійної роботи студентів:</p> <p>Види уроків (тематичний, показовий, зі змішаними завданнями). Особливості індивідуального уроку (необхідність контакту, врахування фізичного стану студента, стимулювання інтересу). Підготовка уроку (планування завдань та імпровізаційність уроку, вивчення репертуару учня). Порядок подачі матеріалу на уроці (доцільність певного чергування творів на уроці, розподіл матеріалу таким чином, щоб найскладніший захоплював час активної уваги студента). Метод узагальнення – основна форма роботи (зосередження на першорядних завданнях, вимогливість та доброзичливість).</p> <p>Робота на уроці – зразок для самостійної праці студента. Контроль за якістю самостійної роботи в процесі уроку. Необхідність самостійного стимулювання інтересу до занять [4; 30; 34; 37; 45; 62].</p>	2
3	<p>Робота над розвитком технічної майстерності бандуриста, проблема виконавської культури:</p> <p>Технічні вимоги до виконавців на бандурі. Вплив технічної майстерності на художню уяву, яскравість і змістовність виконавських концепцій. Принцип посадки і постановки рук. Музичний талант, музичні здібності – рушійні сили розвитку техніки. Послідовність в практичній роботі над технічним мінімумом: гама, подвійні ноти, обернення 3-х та 4-х звучних акордів, арпеджіо мале й велике, домінантсептакорд, хроматична гама.</p> <p>Значення легкого руху кисті при грі інтервалів та акордів. Акустичний рівень виконання хроматичної гами на бандурі – мірило майстерного володіння щипком різними пальцями. Динамічна палітра, філірування звуку, оволодіння всіма його можливостями. Темп і відчуття енергії руху гами, етюд.</p> <p>Властивості звуку: сила, об'ємність, тривалість, однорідність, тембр. Різноманітні звукові фарби. Неоднорідна пружність струни. Звук і рух – невід'ємні складові. Способи звуковидобування на бандурі. Майстерність володіння звуком. Характер і тривалість звуку. Поєднання інтелектуальної та емоційної складових у педагогічній та виконавській практиці [3; 4; 37; 38; 52].</p>	1
4	<p>Процес вивчення і художнє виконання музичного твору:</p> <p>Ознайомлення з музичним твором. Короткі відомості про композитора,</p>	1

	жанр, характер та стиль означеного твору. Розбір твору: визначення образно-сміслового навантаження твору; усвідомлення виконавських виразових засобів для втілення змісту музичного твору. Робота по частинах. Визначення проблемних моментів при виконання твору в цілому. Підготовка до виконання на естраді: перше виконання перед друзями, створення атмосфери концертного виступу; репетиції в різних умовах; пробудження почуття «спілкування із слухачем»; концертний виступ – поштовх до подальшої роботи та підсумок зробленого [4; 17; 37; 49; 50].	
5	<p>Планування педагогічної роботи, шляхи та методи підвищення кваліфікації магістрів, творчий розвиток студента-бандуриста:</p> <p>Планування роботи зі студентом: складання перспективних та поточних планів; ведення документації; включення в план творів українських композиторів, зарубіжних композиторів-класиків, сучасних композиторів; включення в план творів різноманітних за змістом, формою, стилем, жанром; включення в план творів, що сприяють виявленню сильних сторін індивідуальності студента та творів, що допомагають розвинути його слабкі сторони; складання індивідуального плану з врахуванням послідовного розвитку загально-музичних та технічних здібностей учня.</p> <p>Шляхи та методи підвищення кваліфікації: систематичне вдосконалення виконавських можливостей; вивчення нових методів роботи; проведення відкритих уроків; написання методичних розробок; розширення світогляду й поглиблення знань з суміжних галузей мистецтва.</p> <p>Творчий розвиток студента-бандуриста включає: навички читання нот з аркуша; підбір мелодії на слух; транспонування; імпровізацію; елементарну композицію (аранжування та перекладання творів світової класики, створення власних композицій, тощо) [4; 11; 12; 31; 34].</p>	2
6	<p>Передумови виникнення та формування кобзарства, походження кобзи-бандури:</p> <p>Витоки кобзарства. Походження інструмента. Автентичний репертуар (українські думи, псалми, канти, їх творці і виконавці XV ст.)</p> <p>Формування народно-побутового і придворно-аристократичного напрямків кобзарського мистецтва періоду XVII – початку XVIII ст., економічне і політичне безправ'я, переслідування владою кобзарів (протягом XIX ст.). Трансформація феномену кобзарства протягом XVII-XIX ст. Традиції кобзарства. Вивчення мистецтва кобзарів та лірників українською інтелігенцією (П. Куліш, М. Маркевич, Г. Базилевич, М. Лисенко, Т. Шевченко, Леся Українка, Ф. Колесса та ін.). Кобзарське мистецтво на зламі XIX-XX ст. [19; 21; 24; 27; 40; 41; 32].</p>	1
7	<p>Кобзарські традиції та розвиток бандурного мистецтва в Галичині XX ст.:</p> <p>Популяризація кобзарського мистецтва Галичини першої половини XX ст. (Г. Хоткевич, Ю. Сінгалеви́ч, К. Місевич, Д. Гонта, Д. Щербина, Г. Білогі́б-Вернигі́р та ін.). З'їзд галицьких бандуристів (1943). Суспільні та культурні фактори виникнення в Галичині капел бандуристів. Відродження в регіоні традиційного мистецтва кобзарів у другій половині XX ст.</p> <p>В. Герасименко – засновник львівської академічної бандурної школи, винахідник та конструктор унікальної моделі бандури «Львів'янка»), автор репертуарних збірників.</p> <p>Львівська школа бандурного виконавства: початок професійного навчання гри на бандурі у Львові; відкриття класів бандури в навчальних закладах (музична школа, училище, консерваторія, музично-педагогічний факультет); використання принципів Львівської школи гри на бандурі. Найяскравіші представники школи (Г. Менкуш, Л. Посікіра, О. Герасименко, В. Дутчак, Т. Лазуркевич, О. Созанський та ін.) [10; 18; 25; 21; 36].</p>	1

8	Фемінізація бандурного мистецтва: Актуалізація гендерних питань в Україні (кінець XIX – XX столття). Гендерні стереотипи в кобзарському мистецтві та роль традиції. Перші жінки-бандуристки України (О. Левадна, Л. Барвінок, Г. Білогуб-Вернигір, Є. Леміш, М. Гребенюк-Дарманчук та ін.). Репертуар жінок-виконавиць. Малі форми в бандурному виконавстві (виникнення тріо бандуристок). Сучасні відомі бандуристки (Г. Менкуш, Л. Посікіра, В. Дугчак, О. Герасименко, Г. Топоровська, Л. Дедюх та ін.) та їх мистецька діяльність (виконавство, композиторська творчість, педагогічна діяльність) [1; 2; 16; 43; 48].	1
Разом I семестр		10

II семестр

1	Кобзарські школи в Україні: Гене́за становлення та розвитку професійних кобзарських шкіл. Ретроспективний розгляд освітянських закладів в кобзарському мистецтві. Музичні цехи, братства, січові співацькі школи. Глухівська школа співу та інструментальної гри. Кобзарська освіта – традиційні народні методики навчання гри на інструменті. Організація учбового матеріалу. Академізація бандурного мистецтва початку XX ст. (Гнат Хоткевич). Створення професійної бандурної освіти впродовж XX ст. [5; 25; 27; 32; 36; 54].	1
2	Бандурне мистецтво українського зарубіжжя: Специфіка побутування бандури поза межами України. Еміграційні хвилі. Феномен розвитку національної кобзарської традиції в іноетнічному середовищі. Бандурне мистецтво діаспори XX – початку XXI ст.. Збереження національної бандурної традиції (сольної та ансамблевої) митцями-емігрантами. Виконавські досягнення (сольні та ансамблеві) бандуристів українського зарубіжжя. Творча діяльність (виконавська, педагогічна, композиторська, просвітницька) провідних митців-бандуристів діаспори в контексті утвердження та розвитку бандурного мистецтва України. Зарубіжні періодичні видання (журнал «Бандура») [2; 14; 15; 23; 54].	1
3	Ансамблевий вид виконавства на бандурі, історія та сучасність: Гнат Хоткевич – основоположник нового – ансамблевого напрямку виконавства у бандурному мистецтві початку XX ст.. Проблемні питання ансамблевого виконавства: уніфікація інструментарію, вибір найоптимальнішого способу гри, формування репертуару, заміна «усної» традиції «письмовою», створення професійної концертно-академічної школи кобзарського мистецтва. Створення Першої капели бандуристів (В. Ємець). Налагодження серійного (фабричного) випуску бандур. Вдосконалення системи музичної освіти бандуристів. Активізація створення різноманітних за складом ансамблів бандуристів (тріо, квартети, капели, ансамблі, а також оркестри українських народних інструментів за участю бандури). Провідні вітчизняні колективи бандуристів (Національна заслужена капела бандуристів України ім. Г. І. Майбороди та ін.), їх керівники та репертуар. Ансамблевий вид музикування в діаспорі (капела бандуристів ім. Т. Шевченка (Детройт, США) та ін.) [15; 29; 43; 46; 51].	1
4	Конкурсно-фестивальний рух бандуристів: Конкурсні змагання як одна з важливих форм функціонування академічного напрямку в мистецтві бандуристів кінця XX – початку XXI ст. та їх роль в розвитку народно-інструментального виконавства. Витоки конкурсно-фестивального руху, провідні сучасні мистецькі змагання бандуристів-солістів та ансамблів бандуристів (малі та великі форми) (Всеукраїнський конкурс молодих виконавців на бандурі ім. В.	1

	Кабачка (м. Полтава), Національний конкурс бандуристів ім. Г. Китастого (м. Київ), Міжнародний конкурс ім. Г. Хоткевича (Київ-Харків) та ін.), а також нова форма змагань пов'язана із використанням сучасних інтернет-технологій (інтернет конкурс-рейтинг «Сучасне бандурне мистецтво» (від 2011 року). Їх роль в утвердженні та популяризації бандурного мистецтва та вплив на реалізацію творчих здібностей молодих виконавців (на різних етапах навчання та професійного виконання), відкриття нових імен, сучасних виконавських тенденцій та форм виразності, а також на активізацію та пропагування творчості вітчизняних композиторів для бандури [15; 22; 28; 56; 57].	
5	Виконавський репертуар бандуристів: Становлення й еволюція сольного та ансамблевого бандурного репертуару в Україні та за рубежом (від витоків до сьогодення). Традиційний репертуар бандури (канти, псалми, думи, народні пісні), як інструмента фольклорної традиції (акомпануючий вокалу інструмент). Репертуар бандури (різножанрові оригінальні композиції, переклади творів світової та української класики, вокально-інструментальні твори), як академічного інструмента в результаті вдосконалення конструкції бандури, процесів академізації народно-інструментального виконавства, розвитку нових форм концертної практики, професіоналізації фахової музичної освіти, тощо. Вплив історичних подій, що відбувалися на теренах України, фемінізації та академізації бандурного мистецтва на тематику творів та формування жанрової палітри виконавського репертуару кобзарів-бандуристів. Створення репертуарних збірників. Основні складові частини навчального і концертного репертуару: оригінальна музика написана для бандури (авторські твори) та транскрипції [7; 8; 9; 13; 17; 26; 33; 39; 55].	1
6	Наукові дослідження та вивчення бандурного мистецтва: Основні етапи досліджень розвитку мистецтва бандуристів. Активізація на межі ХХ – ХХІ ст. інтересу науковців, зокрема музикознавців, теоретиків і практиків бандурного мистецтва до вивчення та осмислення виконавства на бандурі як історично-культурного надбання. Монографічні та дисертаційні дослідження, наукові розвідки в царині кобзарського мистецтва України та діаспори (друга половина ХІХ ХХ ст. – початок ХХІ ст.). Науковий погляд на соціальний, виконавський та репертуарний аспекти мистецтва кобзарів-бандуристів. Аналіз широкого спектру функціонування бандурного мистецтва та його осмислення в ряді наукових досліджень, історично-мистецтвознавчій та довідниковій літературі [1; 13; 31; 33; 35].	1
	Разом за II семестр:	6

**Перелік семінарських занять для студентів денної форми навчання
I семестр**

№ з/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Музично-виконавські здібності та методи їх розвитку в процесі навчання студентів [4; 20; 34; 42; 45].	2
2.	Методика проведення уроку, організація самостійної роботи студентів [4; 30; 34; 37; 45; 62].	2
3.	Робота над розвитком технічної майстерності бандуриста, проблема виконавської культури [3; 4; 37; 38; 52].	2
4.	Процес вивчення і художнє виконання музичного твору [4; 17; 37; 49;]	2

	50].	
5.	Планування педагогічної роботи, шляхи та методи підвищення кваліфікації магістрів, творчий розвиток студента-бандуриста [4; 11; 12; 31; 34].	2
6.	Передумови виникнення та формування кобзарства, походження кобзи-бандури [19; 21; 24; 27; 40; 41; 32].	2
7.	Кобзарські традиції та розвиток бандурного мистецтва в Галичині ХХ ст. [10; 18; 25; 21; 36].	2
8.	Фемінізація бандурного мистецтва [1; 2; 16; 43; 48].	2
Разом за I семестр:		16

Перелік семінарських занять для студентів денної форми навчання
II семестр

№ з/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Кобзарські школи в Україні [5; 25; 27; 32; 36; 54].	2
2.	Бандурне мистецтво українського зарубіжжя [2; 14; 15; 23; 54].	2
3.	Ансамблевий вид виконавства на бандурі, історія та сучасність [15; 29; 43; 46; 51].	2
4.	Конкурсно-фестивальний рух бандуристів [15; 22; 28; 56; 57]	2
5.	Виконавський репертуар бандуристів [7; 8; 9; 13; 17; 26; 33; 39; 55].	2
6.	Наукові дослідження та вивчення бандурного мистецтва [1; 13; 31; 33; 35].	2
Разом за I семестр:		12

Перелік семінарських занять для студентів заочної форми навчання
I семестр

№ з/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Музично-виконавські здібності та методи їх розвитку в процесі навчання студентів [4; 20; 34; 42; 45].	1
2.	Методика проведення уроку, організація самостійної роботи студентів [4; 30; 34; 37; 45; 62].	2
3.	Робота над розвитком технічної майстерності бандуриста, проблема виконавської культури [3; 4; 37; 38; 52].	1
4.	Процес вивчення і художнє виконання музичного твору [4; 17; 37; 49; 50].	1
5.	Планування педагогічної роботи, шляхи та методи підвищення кваліфікації магістрів, творчий розвиток студента-бандуриста [4; 11; 12; 31; 34].	2
6.	Передумови виникнення та формування кобзарства, походження кобзи-бандури [19; 21; 24; 27; 40; 41; 32].	1
7.	Кобзарські традиції та розвиток бандурного мистецтва в Галичині ХХ ст. [10; 18; 25; 21; 36].	1
8.	Фемінізація бандурного мистецтва [1; 2; 16; 43; 48].	1
Разом за I семестр:		10

Перелік семінарських занять для студентів заочної форми навчання
II семестр

№ з/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Кобзарські школи в Україні [5; 25; 27; 32; 36; 54].	1
2.	Бандурне мистецтво українського зарубіжжя [2; 14; 15; 23; 54].	1
3.	Ансамблевий вид виконавства на бандурі, історія та сучасність [15; 29;	1

	43; 46; 51].	
4.	Конкурсно-фестивальний рух бандуристів [15; 22; 28; 56; 57]	1
5.	Виконавський репертуар бандуристів [7; 8; 9; 13; 17; 26; 33; 39; 55].	1
6.	Наукові дослідження та вивчення бандурного мистецтва [1; 13; 31; 33; 35].	1
Разом за I семестр:		6

**Зміст самостійної роботи для студентів денної форми навчання
I семестр**

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
2	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
3	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
4	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
5	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
6	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	8
7	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	8
8	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	8
9	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
10	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
11	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
12	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
13	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
14	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
15	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
16	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
Разом за I семестр:		102

II семестр

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
2	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
3	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
4	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
5	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
6	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	6
7	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	5
8	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	5
9	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	5
10	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	5
11	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	5
12	Опрацювання лекційного та практичного матеріалу	5
Разом за II семестр:		66

III семестр

	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Орієнтовна тематика курсових робіт: 1. Вдосконалення та розвиток художньої майстерності бандуриста-виконавця. 2. Розвиток вокально-інструментальних навиків в класі бандури.	90

3. Оригінальний концертний репертуар для бандури.
4. Жанр думи як чинник музично-естетичного виховання молоді.
5. Василь Герасименко – видатний діяч кобзарського мистецтва України.
6. Мистецька постать Гната Хоткевича в контексті розвитку бандурного мистецтва.
7. Провідні бандуристи українського зарубіжжя та їх мистецькі здобутки.

Зміст самостійної роботи для студентів заочної форми навчання

I семестр

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
3	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
4	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
5	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
6	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
7	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	14
8	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	16
9	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
10	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
Разом за I семестр:		134

II семестр

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
2	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
3	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
4	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
5	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
6	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття.	13
Разом за II семестр:		78

III семестр

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Орієнтовна тематика курсових робіт: 1. Вдосконалення та розвиток художньої майстерності бандуриста-виконавця. 2. Розвиток вокально-інструментальних навиків в класі бандури. 3. Оригінальний концертний репертуар для бандури. 4. Жанр думи як чинник музично-естетичного виховання молоді. 5. Василь Герасименко – видатний діяч кобзарського мистецтва України. 6. Мистецька постать Гната Хоткевича в контексті розвитку бандурного мистецтва. 7. Провідні бандуристи українського зарубіжжя та їх мистецькі здобутки.	90

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Курсова робота має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з навчальної дисципліни, застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології.

Теми курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри кожного семестру.

Курсова робота умовно поділяється на: 1 – вступну частину, 2 – основну частину, 3 – список використаної літератури, 4 – додатки (факультативно).

Захист курсової роботи – III семестр.

Орієнтовна тематика курсових робіт:

1. Вдосконалення та розвиток художньої майстерності бандуриста-виконавця.
2. Розвиток вокально-інструментальних навиків в класі бандури.
3. Оригінальний концертний репертуар для бандури.
4. Жанр думи як чинник музично-естетичного виховання молоді.
5. Василь Герасименко – видатний діяч кобзарського мистецтва України.
6. Мистецька постать Гната Хоткевича в контексті розвитку бандурного мистецтва.
7. Провідні бандуристи українського зарубіжжя та їх мистецькі здобутки.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для проведення лекційних і семінарських занять використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий, дослідницький, методи формування пізнавальних інтересів, навчальної дискусії, методи контролю і самоконтролю у навчанні, методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, конкретизації, виокремлення головного, формування пізнавальних інтересів, навчальної дискусії та ін.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль знань, вмінь та навичок студентів включає такі види занять: поточний контроль, 2-і групові самостійні роботи за темами № 5 і № 7, співбесіду з лектором, залік (I семестр), іспит (II семестр), курсова робота (III семестр).

Поточний контроль (x) знань студентів здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до заняття. Контроль і облік поточної успішності студентів здійснюється шляхом виставлення в «Журналі обліку успішності академічної групи» оцінок (кількості балів) за чотирибальною шкалою.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

I семестр				
Поточний контроль, x	Групова самостійна робота		Співбесіда з лектором	Сума S пот.1
30	20	20	30	100

$$x = \frac{A}{n} \cdot 6. \quad A - \text{сума всіх оцінок. } n - \text{кількість відповідей (не менше 4-x).}$$

II семестр				
Поточний контроль	Групова самостійна робота		Сума S пот.2	Екзамен S підс.
60	20	20	100	100

$$x = \frac{A}{n} \cdot 12, \quad A - \text{сума всіх оцінок. } n - \text{кількість відповідей (не менше 4-х)}.$$

При проведенні семестрового контролю у формі екзамену підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за результатами поточного контролю та підсумкового контрольного заходу. У цьому випадку результати як поточного так і підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою кожен з ваговими коефіцієнтами відповідно 0,6 та 0,4.

Дана дисципліна вивчається два семестри і у першому семестрі формою підсумкового контролю є залік, а у другому семестрі – екзамен. Сумарна кількість балів з дисципліни знаходиться за формулою

$$S_{\text{сум}} = 0,6 \cdot S_{\text{пот сзв}} + 0,4 \cdot S_{\text{нідс}},$$

де $S_{\text{пот сзв}}$ – середньозважена кількість балів за поточний контроль у двох семестрах, що визначається за формулою

$$S_{\text{пот сзв}} = (K_1 \cdot S_{\text{ном1}} + K_2 \cdot S_{\text{ном2}}) / (K_1 + K_2);$$

$S_{\text{ном.1}}, S_{\text{ном.2}}$ – кількість балів за поточний контроль відповідно у першому та другому семестрах, K_1 та K_2 – число кредитів у першому і другому семестрах $K_1 = 5; K_2 = 3; S_{\text{нідс}}$ – кількість балів за підсумковий контроль (екзамен).

III семестр

Критерії оцінювання курсової роботи	Сума
1. Актуальність теми, стан розробки досліджуваної проблеми.	20
2. Дотримання структури роботи, наявність необхідних структурних елементів.	10
3. Кількість опрацьованих джерел .	10
4. Послідовність та логічність викладу думок.	10
5. Аргументованість висновків.	20
6. Захист курсової роботи.	30
Сума	100

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бобечко О. Бандурне мистецтво ХХ століття в контексті процесів фемінізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Оксана Юріївна Бобечко. – Львів, 2014. – 20 с.
2. Бобечко О. Витоки і розвиток камерних ансамблевих форм жіночого бандурного виконавства / Оксана Бобечко // Вісник Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2009–2010. – Вип. 17–18. – С. 332–339.
3. Брояко Н. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста / Надія Брояко. – Івано-Франківськ: Обласна друкарня, 1997. – 150 с.
4. Брояко Н. Б. Методика навчання гри на бандурі: навчальний посібник / Надія Брояко. – К., 2007. – 230 с.
5. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні / Оксана Іванівна Ваврик. – Тернопіль: Збруч, 2006. – 221 с
6. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні / Оксана Іванівна Ваврик. – Тернопіль: Збруч, 2006. – 221 с.
7. Грица С. Мелос української народної епіки / Софія Йосипівна Грица. – К.: Наукова думка, 1979. – 248 с.
8. Грушевська К. Українські народні думи / Катерина Грушевська: [том перший корпусу: тексти № 1–13 і вступ]. – Державне видавництво України, 1927. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, 2004. – Т. 1. – ССХХ с. (вступ). – 176 с.

9. Грушевська К. Українські народні думи / Катерина Грушевська: [том другий корпусу: тексти № 14–33 і вступ]. – Х.; К.: ДВОУ видавництво «Пролетар», 1931. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, 2004. – Т. 2. – XXXI с. (вступ). – 304 с.
10. Губ'як Д. Грай, «Кобзарю»! / Дмитро Губ'як. – Львів: ТеРус, 2010. – 280 с.: 12 с. іл.
11. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти України / Андрій Гуменюк. – К.: Наукова думка, 1967. – 244 с.
12. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва / Микола Давидов. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. – 223 с.
13. Дмитрук І. І. Жанр перекладу та його різновиди в сучасному бандурному мистецтві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Ірина Іванівна Дмитрук. – Львів, 2009. – 19 с.
14. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя ХХ – початку ХІ століття: монографія / Віолетта Дутчак. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. – 488 с.
15. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі. Історія і сучасність: вступна стаття / Віолетта Дутчак // «Любіть Україну»: пісні для ансамблів бандуристів в аранжуваннях В. Дутчак. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – С. 3–12.
16. Дутчак В. Творчий портрет Оксани Герасименко: бандурне мистецтво на перехресті культур та епох (ювілейні узагальнення) / Віолетта Дутчак // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ: Плай, 2009. – Вип. 15–16. – С. 136–147.
17. Дутчак В. Аранжування для бандури / В. Дутчак. – Навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей «Музичне виховання» та «Музичне мистецтво». – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 90с.
18. Дутчак В. Дзвенить могутньо святі бандури... До 40-річчя Івано-Франківської муніципальної капели бандуристів / В.Г. Дутчак, С. Я. Жовнірович, М.О. Шевченко; Прикарпат. нац. у-тет ім. В. Стефаника, Івано-Франків. обл. орг. Нац. спілки кобзарів України. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009. – 148 с.
19. Ємець В. Кобза та кобзарі / Василь Ємець; [бібліограф. додат. З. Кузелі]. – К.: Муз. культура, 1993. – 111 с. – (Репринтне видання).
20. Жайворонок Н. Музичне виконавство як феномен музичної культури: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 «Теорія і історія культури» / Н. Б. Жайворонок. – К., 2006. – 19 с.
21. Жеплинський Б. М. Коротка історія кобзарства в Україні / Богдан Жеплинський. – Львів: Край. – 2000. – 196 с.
22. Ігнатченко Г. Міжнародний конкурс виконавців Гната Хоткевича / Г. Ігнатченко // Музика. – 1998. – № 5. – С. 5–6.
23. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: моногр. / Г. Карась. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. – 1164 с.
24. Кирдан Б. Народні співці-музиканти на Україні / Б. Кирдан, А. Омельченко. – К.: Музична Україна, 1980. – 182 с. – (Основні етапи розвитку кобзарства від найдавніших часів до 80-тих років ХХ століття, життя і творчість найвидатніших кобзарів).
25. Кияновська Л. Львівська бандурна школа другої половини ХХ ст. (Василь Герасименко та його учні) / Любов Кияновська // Karpacki Collage Artystyczny (Biuletyn). – Przemysl, 2005. – С. 63–72.
26. Колесса Ф. М. Мелодії українських народних дум / Філарет Михайлович Колесса / [підгот. до друку, вступ. стаття та прим. С. Й. Грици]. – К.: Наукова думка, 1969. – 591 с.
27. Кушпет В. Г. Старцівство: мандрівні співці-музиканти в Україні (ХІХ – поч. ХХ ст.) / Володимир Григорович Кушпет. – К.: Темпора, 2007. – 592 с.
28. Лісняк І. Становлення академізму у бандурному мистецтві ХХ століття / І. Лісняк // Сучасні проблеми художньої освіти в Україні. – Київ: Муз. Україна, 2006. – Вип. 1: Еволюційні процеси у музичному мистецтві: від минулого до майбутнього (Київ-Донецьк). – С. 142–150.

29. Мандзюк Л. С. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста : мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Любов Сергіївна Мандзюк. – Х., 2007. – 18 с.
  30. Мокрогуз І. Теорія аплікатури в сучасному бандурному виконавстві : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. Мистецтвозн: спец. 17.00.03. «Музичне мистецтво» / І. М. Мокрогуз. – Х., 2011. – 18 с.
  31. Морозевич Н. В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Ніна Василівна Морозевич. – Одеса, 2003. – 16 с.
  32. Нирко О. Кобзарство Кубані та Криму: навч. посіб. (хрестоматійне вид.) для студ. вищ. навч. закл. / Олексій Нирко; [упорядкув., редагув., передм., вступ. ст. Н. Сулій]. – К.: Просвіта, 2008. – 408 с.
  33. Ніколенко О. Оригінальна інструментальна бандурна творчість в аспекті жанрово-стильової еволюції: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / О. І. Ніколенко. – Львів, 2011. – 16 с.
  34. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін / О. П. Рудницька. - К., 1998. - 351 с.
  35. Слюсаренко Т. Бандурне виконавство як явище національної музичної культури: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Т. О. Слюсаренко. – Харків, 2016. – 21 с.
  36. Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант: музично-теоретичне дослідження / Надія Супрун. – Рівне: Ліста, 1997. – 280 с.
  37. Хоткевич Г. Підручник гри на бандурі / Гнат Мартинович Хоткевич. – Харків: ДВУ, 1930. – Ч. 1. – 20 с.
  38. Хоткевич Г. М. Бандура та її можливості / Гнат Мартинович Хоткевич; заг. ред. та передм.: В. Ю. Мішалов; Фонд нац.-культ. ініціатив ім. Гната Хоткевича. – Торонто: Глас; Харків : Майдан, 2007. – 91 с.: іл. – (Серія «Музична спадщина Гната Хоткевича». Вип. 1).
  39. Хоткевич Г. М. Бандура та її репертуар / Гнат Мартинович Хоткевич; передмова, коментарі, загальна редакція В. Мішалова. – Харків: Фонд національно-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича, 2009. – 270 с. – (Серія «Музична спадщина Гната Хоткевича». Вип. 3).
  40. Черемський К. П. Шлях звичаю / Костянтин Петрович Черемський. – Х.: Глас, 2002. – 444 с.
  41. Черемський К. Традиційне співоцтво. Українські співці-музиканти в контексті світової культури: наукове видання / Костянтин Петрович Черемський. – Х.: Атос, 2008. – 248 с.
- Допоміжна:**
42. Андрейко О. І. Сучасні підходи до формування виконавської майстерності музиканта-інструменталіста / О. І. Андрейко // Збірник наукових праць «Педагогічний процес: теорія і практика». – 2009. – № 1. – С. 15–23.
  43. Бобечко О. Тріо – як пріоритетна форма жіночого ансамблю бандуристок: питання генези виконавської форми і репертуару / О. Ю. Бобечко // Проблеми сучасної педагогічної освіти: збірник статей. Серія: Педагогіка і психологія. – Ялта: РВВ КГУ, 2009. – Вип. 23. – Ч. 2: Музична педагогіка. – С. 100–107.
  44. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громадському житті України, 1884–1939 / Марта Богачевська-Хомяк. – К.: Либідь, 1995. – 424 с.: іл.
  45. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
  46. Герасименко О. Становлення та розвиток професійного ансамблевого бандурного виконавства на Львівщині / Оксана Герасименко // Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини: збірник матеріалів наук.-практ. конф. – Дрогобич: Коло, 2005. – С. 250–260.
  47. Жеплинський Б. М. Українські кобзарі, бандуристи, лірники: енциклопедичний

довідник / Б. М. Жеплинський, Д. Б. Ковальчук. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2011. – 316 с.; 1154 іл.

48. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі: друга половина XIX – поч. XX ст. / Оксана Кісь. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2008. – 272 с. .

49. Лисенко М. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень, виконуваних кобзарем О. Вересаєм / Микола Віталійович Лисенко. – К.: Мистецтво, 1955. – 87 с. .

50. Мандзюк Л. Вплив емоційного фактора на психофізіологічну сутність виконавського апарата бандуриста / Л. С. Мандзюк // Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка: збірник наукових праць. – Харків-Луганськ: Стиль-Іздат, 2004. – С. 194–203.

51. Мандзюк Л. С. Історичні основи виникнення та ствердження ансамблевого виконавства на бандурі / Л. С. Мандзюк // Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка: збірник наукових праць Ч. 1: Мистецтвознавство. – Харків-Луганськ: Стиль-Іздат, 2003. – С. 138–147.

52. Мандзюк Л. С. Про виконавські проблеми лівої руки бандуриста в контексті художньо виразної гри / Л. С. Мандзюк // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. праць. Вип. 6 / [за ред. Н. Є. Гребенюк]. – Х.: Каравела, 2001. – С. 175–183.

53. Нирко О. Доля українських кобзарів-бандуристів на Кубані. Неповний реєстр кубанських кобзарів-бандуристів (складений Олексієм Нирко) / О. Нирко // [Етнічна історія народів Європи](#): Збірник наукових праць. – К., 2001. – № 10. – С. 10–21.

54. Обух Л. Типологія освітніх інституцій кобзарського мистецтва українського зарубіжжя : за матеріалами журналу «Бандура» / Людмила Обух // Музикознавчі студії : наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. Вип. 21 / [ред.-упоряд.: О. Катрич, А. Душний, Б. Пиц]. – Дрогобич: Посвіт, 2009. – С. 49–57.

55. Олексієнко О. Творчість Миколи Дремлюги і становлення бандурного репертуару : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства: спец 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Олександр Олексієнко. – К., 2003. – 24 с.

56. Олійник О. Фестиваль бандура – 2000. / Ольга Олійник // Бандура. – 2000. – № 71–72. – Січень-квітень. – С. 26–34.

57. Пересада А. І. Конкурс виконавців на народних інструментах / А. І. Пересада // Народна творчість та етнографія. – 1982. – № 5. – С. 93–94.

58. Ревуцький Д. М. Українські думи та пісні історичні / Д. Ревуцький. – К.: Асоціація етнологів, 2002. – 370 с.

59. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція) : монографія / Михайло Хай. – К.: Дрогобич, 2007. – 538 с.

60. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу / Гнат Хоткевич. – Харків, 1930. – 283 с.

61. Черемський К. П. Повернення традиції / Костянтин Петрович Черемський. – Х.: Центр Леся Курбаса, 1999. – 288 с.

62. Штокалко З. Кобзарський підручник / за ред. А. Горняткевича – Едмонтон : К.: Вид-во Канадського ін-ту українських студій, 1992. – 345.